

Christelijk basisonderwijs en kinderopvang

Veiligheidsplan

Inhoudsopgave

1.Visie IKC Toermalijn.....	blz. 3
2.Sociale veiligheid	blz. 4
3.Zorgteam.....	blz. 5
4.Incidentenregistratie.....	blz. 5
5.Ongevallenregistratie.....	blz. 5
6.Speelplein.....	blz. 5
7.Verkeersveiligheid.....	blz. 5
8.Hoofdluiscontrole.....	blz. 5
9.Ontruimingsplan.....	blz. 5
10.Externe activiteiten.....	blz. 6
Bijlage pleinplan.....	blz. 7
Bijlage pestprotocol.....	blz.10

1. Visie IKC Toermalijn

Onze missie: Ieder kind een uitzondering!

De Toermalijn biedt kinderen een veilige en plezierige leef- en leeromgeving. Het is een plek waar kinderen zichzelf kunnen zijn en mogen stralen. Kinderen, ouders/opvoeders en medewerkers gaan op een respectvolle manier met elkaar om en spreken waardering naar elkaar uit. Samen nemen we de verantwoordelijkheid voor de persoonlijke ontwikkeling van het kind. We bieden de basis voor een kansrijke toekomst voor ieder kind.

We bieden een doorlopende ontwikkeling in één omgeving waar spelen, leren, ontspanning en inspanning hand in hand gaan. We dagen kinderen uit om in een veilige en leerrijke omgeving hun eigen mogelijkheden en talenten te ontdekken. Kinderen leren hun grens te verkennen en nemen zelf verantwoordelijkheid voor hun eigen ontwikkelproces. Dit doen we in een vertrouwde omgeving met aandacht voor geborgenheid en veiligheid. We leren kinderen om zelfstandig keuzes te maken en hun eigen weg te gaan. We willen dat kinderen gelukkig zijn. Dat ze, vanuit een sterk zelfbeeld, trots op zichzelf mogen zijn. We leren ze omgaan met teleurstellingen en hindernissen. Leren om hulp te vragen als het alleen even niet lukt. Samen kom je verder. Het kind is de maat, niet het systeem. Dar geloven wij in.

De ouders/opvoeders van onze leerlingen zijn onze educatieve en pedagogische partners. Met elkaar leggen we het fundament voor de toekomst van onze kinderen. We willen onze visie ook waarmaken in de praktijk van alledag en onze kernwaarden daarbij zijn:

1. **Veiligheid en respect:** Voor ons is veiligheid een voorwaarde om te kunnen opgroeien en ontwikkelen. Wij bieden onze kinderen veiligheid. Eerbied voor jezelf en de ander.
2. **Verantwoordelijkheid:** We nemen verantwoordelijkheid voor onszelf en naar de ander toe. We leren onze kinderen die verantwoordelijkheid te nemen en te geven.
3. **Waardering:** We spreken waardering naar elkaar uit en benoemen de positieve bijdrage van de ander.
4. **Plezier, lachen en vreugde:** We hebben met elkaar plezier en delen ons plezier en positieve gedachten met elkaar. Er is ruimte voor spontaniteit. Dit kan verrassende inzichten bieden en ongedwongen oplossingen.
5. **Eigenheid:** Mensen zijn niet gelijk, maar wel gelijkwaardig. We geloven dat elk kind en elke volwassene uniek is. Bij ons kun je jezelf zijn.

2. Sociale veiligheid

Kinderen leren en ontwikkelen op school vaardigheden die nodig zijn om op een goede manier met anderen om te gaan. En om bij te dragen aan de samenleving. Het gaat om vaardigheden zoals samenwerken, ruzies oplossen en jezelf weten te redden. Door deze vaardigheden is het fijn en veilig op school en dit versterkt de ontwikkeling. Kinderen nemen op een positieve manier deel aan de maatschappij.

Onze kernwaarden vanuit de visie op sociale opbrengsten zijn:

Veiligheid en respect

Waardering

Verantwoordelijkheid

Wij vinden het belangrijk dat onze school een plek is waar een sfeer van geborgenheid, veiligheid en wederzijds respect heerst. Respect zien wij als een uitgangspunt om samen, met behoud van ieders eigenheid, plezierig te werken aan persoonlijke ontwikkeling. Zo kan elk kind vervolgstappen maken voor de toekomst. Een kind wat 'goed in zijn vel' zit staat open voor nieuwe ervaringen, kennis en ontwikkeling. Onze kernwaarden willen we laten zien in ons handelen en in de sfeer in school. We vinden het belangrijk dat we als team voorspelbaar zijn in ons gedrag en handelen en wat we van kinderen verwachten. Daarom stellen we dit centraal in ons aanbod.

Op de Toermalijn werken wij met PBS en de methodiek Kwink. Kwink is een verdiepende aanvulling op PBS (en omgekeerd). In Kwink zijn alle kernelementen van PBS en burgerschap verwerkt. De positieve benadering wordt in Kwink o.a. concreet in gedragsversterkers en in aandacht voor duidelijk klassenmanagement. Vijf pijlers staan daarbij centraal: 1. besef hebben van jezelf, 2. zelf management, 3. besef hebben van de ander, 4. relaties kunnen hanteren, 5. keuzes kunnen maken. We werken op deze manier schoolbreed aan sociale vorming, welbevinden en groepsprocessen. We hebben eenduidige schoolregels en in de groepen/lessen worden deze besproken, aangeleerd en positief bekrachtigd. De schoolregels/gedragsverwachtingen zijn opgenomen in de matrix sociaal emotioneel leren en structureel opgenomen in de jaarplanning. De gedragsverwachtingen zijn zichtbaar in de groepsruimtes en in de algemene ruimtes.

Coördinator SEL op onze locatie is: Sandra Leushuis en coördinator zorg/anti-pestcoördinator: Frederike Bosma.

Onze school monitort de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen. We nemen vragenlijsten af via SCOL. Als school monitoren wij de sociale en fysieke veiligheid met SCOL. SCOL is een leerlingvolgsysteem wat een goed en betrouwbaar beeld geeft van het sociaal emotioneel functioneren van iedere leerling en van de sfeer in de groep. SCOL voldoet aan de kwaliteitseisen die de onderwijsinspectie stelt.

Op onze school kan ondanks onze preventieve aanpak pesten voorkomen. Als team ondernemen wij direct actie wanneer wij merken dat onze leerlingen pesten en/of gepest worden. Natuurlijk hebben wij daarvoor de hulp van ouders/opvoeders en kinderen nodig. Wij waarderen het als ouders/opvoeders ons melden wanneer er gepest wordt. We gebruiken systematisch en schoolbreed de aanpak PBS en methodiek Kwink om de leerlingen bewust te maken van hun sociaal emotioneel gedrag. Om pestgedrag op school zoveel mogelijk in beeld te brengen en tegen te gaan, nemen wij twee keer per jaar voor alle groepen een vragenlijst af van SCOL. De kinderen van de bovenbouwgroepen beantwoorden de vragen zelfstandig digitaal. De uitslagen bespreken we met elkaar en wanneer nodig ondernemen wij actie.

Groep 5 volgt elk schooljaar een weerbaarheidstraining: rots en water.

3.Zorgteam

Het zorgteam geeft sturing en bewaakt de voortgang van sociaal emotioneel leren. Het zorgteam bestaat uit intern begeleider, coördinator SEL en directie. Het zorgteam komt 1x per 6 weken bijeen. Het zorgteam bespreekt:

*zorg en begeleiding van leerlingen

*geeft input, sturing en bewaakt mee wat betreft de sociale veiligheid en welbevinden: PBS

*begeleidt leerkrachten op het gebied van zorg, begeleiding en gedrag

4.Incidentenregistratie

De incidentenregistratie SEL wordt bijgehouden door de leerkracht: digitaal in een map. Per periode wordt er door de coördinator SEL een overzicht gemaakt, besproken en waar nodig vervolg acties.

5.Ongevallenregistratie

Ongevallen worden digitaal geregistreerd op het ongevallenregistratie format.

De groepsleerkracht informeert de ouder/opvoeder.

Voor specifieke calamiteiten (besmettelijke ziekten, e.d.) worden de standaardprocedure van de Arbeidsinspectie, Arbo en/of GGD gevolgd.

Het protocol medisch handelen is digitaal beschikbaar voor alle medewerkers. We maken gebruik van een EHBO formulier zodat de leerkracht adequaat kan handelen mocht dat nodig zijn.

Soms zijn er verdrietige gebeurtenissen. Er is een draaiboek overlijden, dit is digitaal beschikbaar voor alle medewerkers.

6.Speelplein

Om de drukte op de speelpleinen tijdens de pauzes een beetje te verdelen, zijn de pauzes van de kinderen verdeeld. Tijdens elke pauze houden twee groepsleerkrachten toezicht. Voor elk schooljaar wordt er een pleinrooster gemaakt en deze is digitaal beschikbaar voor alle leerkrachten.

We hanteren de volgende schooltijden: 08.30 – 14.00 uur. Vanaf 08.20 uur en na schooltijd is er een pleinwacht aanwezig op het speelplein. Dit is opgenomen in het pleinwachtrooster.

Op het speelplein spelen we samen en de afspraken en verwachtingen daarbij zijn opgenomen in het pleinplan. Het pleinplan wordt jaarlijks besproken en waar nodig bijgesteld. De gedragsverwachtingen en afspraken staan centraal in de lessen SEL.

7.Verkeersveiligheid

De verkeersveiligheid rond de school is een belangrijk onderdeel. We communiceren de verwachtingen regelmatig met ouders/opvoeders. De ouders/opvoeders wordt gevraagd om hun kind zoveel mogelijk lopend of met de fiets te laten komen of te brengen.

8.Hoofdluiscontrole

Elke groep heeft een vaste ouder/opvoeder die de controle komt doen. De groepsleerkracht regelt dit bij de start van het schooljaar. Na elke vakantie wordt er een controle georganiseerd. Dit is opgenomen in de jaarplanning van de school en het ouderportaal.

9. Ontruimingsplan

Er kunnen zich situaties voordoen dat het noodzakelijk is dat leerlingen, leerkrachten, ouders en overige aanwezigen het gebouw zo snel mogelijk moeten verlaten. Hiervoor is een ontruimingsplan opgesteld. De meeste teamleden zijn gediplomeerd BHV-er. Ieder schooljaar wordt er een herhalingscursus gehouden. Jaarlijks organiseren we twee ontruimingsoefeningen.

10. Externe activiteiten

Voor een uitstapje kunnen de kinderen van de bovenbouw (vanaf groep 5) gebruik maken van de fiets. Kinderen fietsen in een rij met twee kinderen naast elkaar. De begeleiders zijn goed zichtbaar. Er fietst een volwassene vooraan en een volwassene achteraan.

Groepen kinderen gaan met een bus van een busmaatschappij op schoolreisje of excursie als er aan de volgende voorwaarden wordt voldaan: * één kind per zitplaats met gebruik van de gordel * er niet meer personen meegaan dan het maximaal aantal toegestane passagiers * de aanwijzingen van de chauffeur worden opgevolgd * er altijd begeleiding van volwassenen is.

Als groepen kinderen met een auto van een ouder/opvoeder meereizen gelden de volgende voorwaarden: * één kind per zitplaats met gebruik van de gordel en zitverhoger (tot een lengte van 135 cm) * niet meer personen vervoeren dan is toegestaan.

Borging

- Beleid en nieuwe voorstellen om beleid aan te passen worden besproken in het teamoverleg.
- Vaststelling wordt gedaan door het managementteam/team, waar nodig met het bestuur en/of medezeggenschapsraad.
- Beleidsstukken, protocollen en kwaliteitskaarten staan digitaal opgeslagen in Sharepoint.
- Evaluatie tenminste één keer per schooljaar en waar nodig bijgesteld.
- Het zorgteam zorgt voor aansturing en monitoring van SEL.
- In het managementteam (directie, ib-er en bouwcoördinatoren) wordt de totale schoolontwikkeling vormgegeven en aangestuurd.

Bijlage Pleinplan

Verwachtingen

1. Elke groep blijft op zijn eigen plein.
2. De hekken zijn bedoeld als afbakening, de banken om op te zitten.
3. Afval in de bak welke op het plein staat.
4. Het zand blijft in de zandbak.
5. We spelen op het gras als het mag.
6. Op het plein lopen we met de fiets aan de hand.
7. Peuters/kleuters mogen tijdens het buitenspel wel fietsen op hun eigen fiets op het kleuterplein rond het speelhuis en het materialenhok
8. Voetballen in de pannakooi volgens schema, op voorplein gebruiken we de goaltjes
9. We gebruiken de ballen van school, iedere groep heeft z'n eigen bal
10. Als er iets is, stop-loop-praat regel toepassen.
11. Bij slecht weer blijven we binnen. De leerkracht met pleinwacht beslist. Binnen spelen we in de eigen klas, de pleinwacht houdt ook toezicht bij binnenspelen.

Toezicht houden

Er is toezicht volgens het pleinwachtrooster tijdens de pauzes en de pleinwachters dragen de gele hesjes. Vast aanspreekpunt bij de achterdeur, op het voorplein bij de prullenbak (bij meerdere toezichthouders). De anderen lopen rondes en zorgen ervoor dat het hele plein door de toezichthouders worden overzien. Ben je alleen op het plein dan ben je een flexibel aanspreekpunt.

Leerkrachten gaan samen met de hele klas naar buiten, de ene leerkracht voorop en de andere leerkracht achteraan. Daarna afwisselend koffie/thee halen, zorg dat er voldoende toezicht blijft.

Fietsen stallen en toegang

- De kinderen van de groepen 1, 2 en 5 komen door het kleuterhek en plaatsen hun fietsen op het kleuterplein.
- De kinderen van de groepen 3, 4 komen door het hek bij de hoofdingang en plaatsen hun fietsen op het voorplein.
- De kinderen van de groepen 6, 7 en 8 komen door het hek op het achterplein en plaatsen hun fietsen in de stalling naast school tussen de hekjes op de aangegeven plekken.
- De kinderen mogen om 8.20 uur aanwezig zijn op het schoolplein, dan is er ook pleinwacht aanwezig.
- Bij het naar huis gaan is er toezicht in de gang (kapstok) en het plein (meelopen). Onderling deze taken verdelen.
- Het kleuter- en achterplein zijn na schooltijd in gebruik door de BSO. Vanaf 14.10 uur mogen de andere kinderen op het voorplein spelen.
- De leerkracht van de bovenbouw doet het hek van het achterplein en de buitendeur om 14.10 uur op slot.

Actief Pleintoezicht houden

Verwachtingen van de toezichthouders.

Actief toezicht houden om incidenten te voorkomen en goed gedrag te bekrachtigen. (Zie bijlagen)

Actief toezichthouden tijdens de pauze:

- Stel kinderen verantwoordelijk voor eigen gedrag.
- Observeren
- Voordoen, meedoen, op ideeën brengen
- Spel stimuleren
- Handelen bij conflicten
- Actief ingrijpen
- Kinderen helpen het zelf op te lossen

- In de buurt zijn, informeren bij spel

Proactief toezichhouden tijdens de pauze:

- Conflicten voorkomen, actief kijken en rondes lopen, contact en complimenten maken
- Stimuleren dat kinderen het zelf oplossen
- Van tevoren in de klas bespreken wat ga je doen?
- Van tevoren doelen stellen en bespreken
- Na de pauze bespreken/ tips en tops
- Gemeende/oprechte complimenten geven
- Gesprekje aangaan
- Kinderen serieus nemen
- Bijsturen speelgedrag
- Ook eens melden bij je eigen groep wat je zag

Positief gedrag bekrachtigen en/of belonen.

- Benoemen
- Beloning geven

Incidenten

Wanneer een leerling een regel overtreedt, wordt hij gewaarschuwd door de pleinwacht (reactieprocedure). Bij herhaling krijgt de leerling een Time-out.

Dit betekent: 2 a 3 minuten bij de deur wachten (op Time out plek). Laat het kind wetenDaarna weer spelen. Bij herhaling 1 pauze binnen. Dit wordt geregistreerd.

Bijlage: Elementen van actief toezicht houden.

<u>Bewegen</u>
a. Constant rondlopen
b. Volgens een willekeurige route
c. Met extra aandacht voor probleemgebieden

<u>Rondkijken</u>
a. Constant rondkijken
b. Letten op zowel gewenst als ongewenst gedrag
c. Met extra aandacht voor probleemgebieden
d. Kijken, maar ook luisteren
e. Vergroten gelegenheid voor positief contact

<u>Positief contact</u>

a. Vriendelijke, behulpzame, open houding
b. Proactief, straalt zekerheid uit
c. Reageert op veel gebeurtenissen

<u>Positieve bekrachtiging</u>
a. Direct
b. Passend bij gedrag
c. Consequent (t.a.v. gedrag en collega's)
d. Reageert op veel gebeurtenissen

<u>Educatieve correcties</u>
a. Direct
b. Passend bij gedrag
c. Niet verwijtend, niet scherp
d. Specifiek voor dat gedrag
e. Systematisch: correctief, voordoend, leidinggevend, toetsend, opnieuw toetsend
f. Consequent (t.a.v. gedrag en collega's)

<u>Direct en consistent laten voelen van de consequenties</u>
a. Neutrale en zakelijke houding
b. Niet verwijtend, niet scherp
c. Consequent (t.a.v. gedrag en collega's)
d. Eerlijk, niet naar willekeur

Bijlage pestprotocol

Inhoudsopgave

<u>Inleiding</u>	11
<u>IKC Toermalijn</u>	12
<u>Doel</u>	12
<u>Toepassingsgebied</u>	12
<u>Algemeen</u>	12
<u>Pesten gedefinieerd</u>	13
<u>Pesten, hoe en wat?</u>	14
<u>Signalering</u>	14
<u>Aanpak van pestgedrag</u>	15
<u>Stappen naar aanleiding van het pestprotocol</u>	16
<u>Omgangsregels</u>	17
<u>Regels groepen 1 en 2</u>	17
<u>Regels groepen 3 t/m 8</u>	17
<u>Bijlage Aandachtspunten</u>	18

Inleiding

De schooljaren, dit hoort een leuke tijd te zijn waarin je vrienden en vriendinnen krijgt. Toch is dit niet voor iedereen het geval. Je kent ze wel, het meisje dat alleen op het schoolplein in een hoekje staat, de jongen die uitgescholden wordt. Pestgedrag... Leerkrachten die er iets aan willen doen, maar soms niet goed weten waar ze moeten beginnen. Wat kunnen we als leerkrachten hieraan doen en welke aanpakken zijn te gebruiken.

De jeugd wordt tegenwoordig steeds mondiger en is agressiever tegen elkaar. Op school gaat dit soms hard tegen hard. Niet alleen schelden, schoppen en slaan, maar zelfs met een groep iemand pesten. Want wanneer is het plagen en wanneer is het pesten. Kinderen vinden dit onderscheid moeilijk. Als leerkracht hanteer je vooral een aanpak die effectief is en zorgt dat het pesten stopt. Het is belangrijk om kinderen weerbaar te maken. In de klas wordt er vooral aandacht besteed aan de groepsvorming en het bespreekbaar maken van pestgedrag. Een veilige sfeer is hierbij essentieel.

Wij willen hier op school een effectieve en preventieve aanpak hebben, wat goed werkt bij pestgedrag. Hierbij gaat het om kinderen die anderen buitensluiten, schoppen, slaan, spullen van anderen vernielen of kwijt maken. Op school is er een praktische aanpak die toepasbaar is voor de gehele school.

Pesten komt voor en kun je niet voorkomen, maar je kunt er wel aan werken en dat is wat we willen. In dit protocol wordt een antwoord gegeven op de vraag hoe pestgedrag aangepakt kan worden en welke manieren hierbij effectief toegepast kunnen worden binnen de school en in de klas.

IKC Toermalijn

De basis binnen onze school is positief ingesteld. We zijn een Christelijke school, waarbij we zorg dragen voor elkaar en onze leerlingen. Het is belangrijk dat het naar de kinderen toe duidelijk is dat we graag met iedereen zo om gaan.

De basisregels willen we aan alle kinderen meegeven en deze streven we na. Hierbij is een veilige sfeer zeker belangrijk.

Doel

We willen door middel van het positief bevorderen van **groepsvorming** het sociale klimaat in de klas verbeteren en op peil houden.

Van belang hierbij zijn samenwerking en respect voor de anderen. Iedereen wordt geaccepteerd, iedereen is belangrijk.

Toepassingsgebied

Alle momenten waarop de sociaal emotionele aspecten bij het omgaan met elkaar door de leerlingen en leerkrachten aan bod komen. Het accent wordt gelegd **op de eerste weken van elk nieuw schooljaar**. Door het verdere schooljaar heen, zullen allerlei groepsactiviteiten al dan niet gepland georganiseerd worden.

Algemeen

Groepsvorming onder kinderen is een proces dat zich maar moeilijk laat beïnvloeden door volwassenen. Toch kan door het geven van adequate ondersteuning op het juiste moment de groepsmentaliteit op een hoger plan worden gebracht.

Door oog te hebben voor wat er zich in de onderlinge kind-kind en leerkracht-kind verhoudingen afspeelt en een tijdige bijsturing van ongewenste ontwikkelingen, kan middels spelactiviteiten veel negatief gedrag en leed worden voorkomen. Daarbij is het van belang dat de met zorg gekozen spelactiviteiten naderhand ook zorgvuldig met de groep worden nabesproken.

Elke verandering in de groepssamenstelling kan leiden tot ingrijpende wijzigingen van de sfeer in de totale groep. Daarom is het begin van een nieuw schooljaar een uitstekend moment om heel gericht met groepsvorming bezig te zijn. Juist in deze periode worden de onderlinge al of niet uitgesproken en vastgelegde groepsregels bepaald.

Gedurende de rest van het schooljaar blijft groepsvorming een onderhoudsgevoelig aspect van het pedagogisch handelen van de leerkracht.

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor slachtoffers als voor de pesters.

Het volgende is belangrijk om te willen bereiken:

- ❖ hulp bieden aan het gepeste kind
- ❖ hulp bieden aan de pester
- ❖ hulp bieden aan de zwijgende middengroep
- ❖ hulp bieden aan de leerkracht
- ❖ hulp bieden aan de ouders
- ❖ het bewust maken en bewust houden van alle betrokkenen van het probleem
- ❖ het aanstellen van een vertrouwenspersoon op school
- ❖ het aanleggen van toegankelijke, goede informatie over het probleem "pesten"

Pesten gedefinieerd

Pesten is (psychisch, fysiek of verbaal) systematisch geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzicht van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen.

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag vind je bij kinderen van alle leeftijden. In alle bevolkingengroepen. Het is belangrijk oog te hebben voor het onderscheid tussen pesten en plagen. Pesten gebeurt systematisch, er is sprake van een ongelijke machtsverdeling, het heeft desastreuze gevolgen voor het slachtoffer, en het slachtoffer wordt niet toegestaan voor zichzelf op te komen. Plagen mag, van plagen wordt je sterk(er), plagen is goed om voor jezelf te leren opkomen, plagen is goed voor je sociaal-emotionele ontwikkeling.

De partijen zijn: de pester(s), het slachtoffer, de leerkracht, de ouder(s) en de rest van de klas. Deze laatste groep bestaat uit vijf subgroepen:

- Zij die meedoen uit angst
- Zij die meedoen uit berekening
- Zij die in tweeërlei opzicht passief zijn: ze pesten niet, maar nemen ook niet duidelijk stelling
- De enkeling die niet ziet wat zich op dit gebied in de klas afspeelt
- De enkeling met een hoge status die het af en toe voor het slachtoffer opneemt

De wetmatigheden zijn:

1. De samenzwering om te zwijgen (iedere of bijna iedere leerling weet dat er in de klas wordt gepest, maar niemand durft het aan de leerkracht of mentor te vertellen, uit angst om voor verklikker te worden aangezien).
2. Het omstanderdilemma (leerkrachten en/of ouders zien of weten dat er in de klas wordt gepest, maar vragen zich af of zij het moeten aanklaarten)
3. De neiging van allen (leerkrachten, pester, rest van de klas en de ouders) het slachtoffer de schuld of een gedeelte van de schuld te geven.

Door het onderwerp te behandelen, proberen we attitudes bij leerlingen te veranderen.

Pesten, hoe en wat?

Pesten kan en mag niet getolereerd worden

Het pestprobleem draait niet alleen om de pester en het gepeste kind. Op de achtergrond is er een zwijgende groep kinderen bij betrokken. Zij vormen het publiek voor de pester, waaraan hij zijn succes afmeet. Er zijn echter ook kinderen die pesten afkeuren, maar zich er niet mee bemoeien. Verder zijn er natuurlijk de ouders. Zij worden dagelijks geconfronteerd met een emotioneel geknakt kind of krijgen thuis stoere verhalen te horen. En dan is er de leerkracht. Hij heeft de groep - pesters en gepeste kinderen - elke dag in de klas en kan iets doen aan de veiligheid van alle kinderen die aan hem zijn toevertrouwd.

Pesten: de pester

Pesten begint als een houding. In een groep zijn er vaak maar een of twee pesters. Veel kinderen lopen mee, soms omdat het interessant is, soms omdat ze bang zijn om anders zelfs slachtoffers te worden. Soms pesten de pesters ook omdat ze zich eenzaam voelen, of omdat ze nu eenmaal ooit die rol op zich hebben genomen. Het komt voor dat ouders van pesters niet weten dat hun zoon of dochter een pester is.

Pesten: de confrontatie

In de groep moet iedereen zich zo veilig voelen, dat er geen sprake is van pesten. Dat betekent dat er, wanneer er gepest wordt, gepraat moet worden. Er moet gepraat worden met de groep, de pester en het slachtoffer. Iedereen moet weten dat we pesten niet accepteren, er alert op zijn en reageren wanneer het geconstateerd wordt.

Vaak blijken kinderen heel goed in staat de vinger op de zere plek te leggen, en suggesties te geven om pesten te voorkomen.

Pesten: contact ouders - school

Als ouders weten of vermoeden dat hun kind gepest wordt, is het belangrijk dat ze kalm blijven. Communiceer met het kind: beoordeel de situatie, luister naar het kind, toon vertrouwen in het kind, verwoord de bezorgdheid, zeg het als je niet weet wat te doen.

Het contact tussen ouders en de groepsleerkracht van het kind is erg belangrijk. Ouders zien hoe hun kind zich voelt en moeten op school aan de bel trekken. Hierbij is het voor ouders belangrijk om te weten wat de school met deze informatie doet en hoe er verder gehandeld wordt.

Pesten: de aandacht

Pesten is een groepsprobleem, dus het probleem moet met de hele groep aangepakt worden. Elk kind wordt serieus genomen en daarbij moet iedereen realiseren wat de gevolgen voor het slachtoffer zijn.

De school moet het kind veiligheid bieden, dat komt ook de sfeer op school ten goede. Wij willen een veilige sfeer op school creëren door aandacht te besteden aan de groepsvorming, hierbij horen regels en afspraken. Er is waardering voor elk kind en hierbij is de houding van de leerkracht erg belangrijk, er moet een vertrouwensrelatie zijn. Er wordt gewerkt vanuit de basis; het benoemen van het positieve. Zo gaan wij graag met iedereen om en dit komt terug in onze basisregels, die in de schoolgids vermeld staan.

Het is belangrijk om het hele schooljaar alert te zijn op pestgedrag en dit te bespreken in de groep. In de groepsvormingsperiode, bij de start van het schooljaar, is het belangrijk om centraal te stellen dat op school pesten niet geaccepteerd wordt.

Signalering

We signaleren op de volgende wijze:

1. Het leerlingvolgsysteem "SCOL"

Twee maal per jaar in de maanden november en april vult de leerkracht van de groepen 1 t/m 8 voor elk kind de leerkrachtenlijst in. Kinderen in de groepen 5 t/m 8 vullen de leerling vragenlijst in.

De uitslag op de SCOL en analyse daarvan kunnen aanleiding geven tot het opstellen van een groepsaanpak en/of individuele aanpak rond gedrag.

Aanpak van pestgedrag

De situatie kan op verschillende manieren aangepakt worden. Over het algemeen zal er een gesprek plaatsvinden tussen de leerkracht en degene die pest en tussen de leerkracht en het slachtoffer. Er kan ook een gesprek met getuigen plaatsvinden. Er zijn vele mogelijkheden om dit vorm te geven.

Daarbij is het volgende belangrijk:

- Gesprek voeren met de gepeste; steun bieden, overleggen
- Gesprek voeren met de pester; bespreken, afspraken
- De middengroep betrekken; hun rol bespreken, mogelijke oplossingen
- Afspraken maken met de pester en de gepeste
- Controleren of de afspraken nagekomen worden
- Gesprek voeren met de ouders; serieus nemen, op de hoogte houden, informatie en advies geven

Pesten is een groepsproces, niet een unieke relatie tussen pester en slachtoffer.

Slachtoffers zijn niet anders. De groep beslist over het anders zijn.

Pesters zijn zich vaak niet bewust van het effect dat ze hebben op het slachtoffer, maar als het hun wordt verteld, kan hun gedrag veranderen.

Stappen naar aanleiding van het pestprotocol

Stap 1: Aan de hand van de gegevens uit onderdeel 1: Veiligheid

Gesprek aangaan met de leerlingen die aangeven zich onveilig te voelen op een van de deelaspecten.

Doel van dit gesprek: meer informatie verkrijgen van de leerling.

Wanneer het mogelijk is gelijk in dit gesprek richting oplossing gaan en dan afsluiten. Na 2 weken indien nodig hierop terugkomen bij de leerling.

Stap 2:

- Wanneer meer dan 75% van de leerlingen hierbij hetzelfde aangeeft kiest de leerkracht voor een klassikale aanpak (leerkracht dient zelf in te schatten of dit passend is bij de situatie), bij minder individuele aanpak.
- Individuele aanpak: leerkracht gaat in gesprek met de betreffende leerkrachten met als doel informatie verzamelen. D.m.v. vragen stellen niet zelf invullen! Daarna gaat de leerkracht oplossingsgericht aan de slag met de leerling.
Regelmatig checkt de leerkracht het verloop van de situatie bij de gepeste of pester.
Werken aan de onderlinge relatie tussen de leerlingen!
- Klassikale aanpak: bespreken voorgevallen situatie. Hier op aansluitend een groepsplan opzetten met hierin verwerkt de groepsvormende lessen en de wijze van relatie opbouwen. Er zijn verschillende werkvormen mogelijk. Op school is veel materiaal hiervoor aanwezig.
- Informeren van de ouders: als er een probleem blijft bestaan, dan pas contact zoeken met ouders. Duidelijk bij ouders de situatie aangeven en wat de leerkracht aan de situatie heeft gedaan.
- Alle gesprekken noteren in het logboek van de leerlingen

Omgangsregels

De school heeft duidelijke omgangsregels. Deze schoolregels worden besproken met de kinderen en staan regelmatig preventief centraal. Bij overtreding wordt door de leerkracht naar te verwezen en er wordt op school daadwerkelijk structureel aandacht aan besteed. Hierdoor weten de kinderen wat er van hem of haar verwacht wordt.

Regels groepen 1 en 2

- a. Ik ben aardig voor andere kinderen.
- b. Ik kan goed met andere kinderen spelen en samen werken.
- c. Ik lach met andere kinderen, maar niet om andere kinderen.
- d. Ik zorg goed voor de spullen waar ik mee werk of speel.

Regels groepen 3 t/m 8

- a. Wij praten op een aardige manier met en over elkaar.
- b. Wij werken en spelen samen, daar waar het kan en mag.
- c. Wij zorgen goed voor de spullen van een ander en die van onszelf.
- d. Pesten hoort er bij ons niet bij!

Bovendien hebben we ook de volgende **routines** afgesproken:

- * De kinderen mogen vrij naar de wc gaan. Het gebruik van een stopbord of iets dergelijks is aan te bevelen (niet naar de wc tijdens een instructie of vertelling).
- * Wanneer de bel gaat lopen de kinderen rustig de school binnen. Ze hoeven niet in een rij te staan.
- * Er mag op de gang en in de gemeenschapsruimte niet gehold worden. Leerkrachten zien hier op toe.
- * Wanneer de kinderen de klas binnen komen, behoort de leerkracht bij de deur te staan of al in de klas te zijn om direct aandacht aan de kinderen te besteden indien nodig.

Niet alle ruzies zijn meteen heel groot en complex. Daarom is het belangrijk dat kinderen eerst leren en proberen om er zelf (of samen) uit te komen

Het probleem van pestgedrag bij kinderen moet serieus genomen worden. Door het aan te pakken, willen we het geluk, het welzijn en de toekomstverwachtingen van kinderen daadwerkelijk verbeteren.

Bijlage Aandachtspunten

Voorwaarden in de schoolorganisatie om de omvang van de pestproblemen te verminderen

- Goede hantering en naleving van de gedragsregels
- Observeren
- Goed luisteren en goede feedback geven
- Aandacht voor omgaan met elkaar
- Tafelgroepen in de klas na bepaalde periode wisselen

Toezicht tijdens de pauzes

- De pleinwacht gaat tegelijk met de kinderen naar buiten en naar binnen
- Een luisterend oor hebben voor de kinderen met klachten en die serieus nemen
- Goed observeren

Hoe om te gaan met risicovolle momenten: looproutes naar gym, zwemlessen, gymlessen, schoolreisjes, schoolkamp

- Regels en gewenst gedrag van te voren met de kinderen bespreken
- Als het mogelijk is, als leerkracht aanwezig zijn in de kleedkamer
- Alert observeren
- Altijd begeleiding bij toernooien en sportwedstrijden